

Критеријуми оценјивања – Српски језик и књижевност

Критеријуми за оцењивање Српског језика и књижевности:

- У току једног полугодишта ученик се оцењује најмање 4 пута од чега најмање једном усмено (Ученик треба да буде спреман за усмено одговарање на сваком часу тј. усмено испитивање се неће посебно најављивати)
- Писмене провере знања се структурирају на основу 3 нивоа знања (основни, средњи и напредни ниво) према стандардима. Распоред писмених провера знања се објављује на сајту школе
- Оцењује се и рад на пројектима (начин излагања и презентовања, степен ангажовања и сарадње у групи)
- Ученици којима је потребна додатна подршка у учењу (индивидуализација и ИОП) оцењују се индивидуално у складу са својим могућностима и односом према раду.

Критеријуми и елементи оцењивања у настави Српског језика и књижевности у 5. разреду

Бројчано оцењивање

У току полугодишта ученик мора добити најмање четири оцене. Ученик може добити следеће оцене:

- две оцене на контролним задацима;
- две оцене из писмених задатака;
- две оцене на основу формативног оцењивања;
- једну на диктату/правописној вежби;
- једну на усменом одговору (наставник није дужан да га најави).

Елементи формативног оцењивања (по правилу се евидентирају у педагошкој свесци):

- усмени одговори;
- писмене провере до петнаест минута;
- ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација и друго);
- домаћи задаци.

Критеријуми вредновања контролних задатака

Контролни задаци су најављени и садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа.

Задаци се структурирају на три нивоа: основни, средњи и напредни ниво.

Оцењивање на основу процената:

- 0% – 40% = недовољан (1)
- 41% – 55% = довољан (2)
- 56% – 70% = добар (3)
- 71% – 85% = врло добар (4)
- 86% – 100% = одличан (5)

Напомена:

На полугодишњим и годишњим тестовима опсег процената за оцену довољан (2) износи од 31% до 55%.

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да:

- опише свој доживљај;
- одреди књижевни род и врсту;
- анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава; једночинка, радио-драма);
- одреди карактеристике народне и ауторске књижевности и да их пронађе и докаже у конкретном тексту;
- препозна стилске фигуре у тексту, као и да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, ономотопеја и епитет);
- прави разлику између песника и лирског субјекта, преповедача и писца;
- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повеже и примени стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);
- се критички осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења.

Ученик мора редовно читати домаћу лектуру и учествовати у интерпретацији.

На часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме да:

- разликује променљиве речи и подврсте променљивих речи и непроменљиве речи – прилоге и предлоге;
- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- одреди функције и значења падежа;
- препозна основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, апозицију);
- разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;
- доследно примењује правописна правила у писаним радовима (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта);

- успешно пише по диктату (до две грешке) и самостално тачним реченицама одговора на питања отвореног типа;
- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Ученик говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити.

Самостално проналази тражене информације у тексту.

Потпуно самостално наводи синониме и антониме.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да:

- опише свој доживљај;
- одреди књижевни род и врсту;
- анализира готово све елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава; једночинка, радио-драма);
- одреди карактеристике народне и ауторске књижевности и да их пронађе и докаже у конкретном тексту;
- препозна стилске фигуре у тексту, као и да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, ономотеја и епитет);
- прави разлику између песника и лирског субјекта, преповедача и писца;
- аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повеже и примени стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива);
- се критички осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења.

Ученик мора редовно читати домаћу лектуру и учествовати у интерпретацији.

На часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, често чита више од оног што је задато и често се служи осталим изворима знања.

Језик

Ученик готово у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном без грешке да примени стечена знања:

- разликује променљиве речи и подврсте променљивих речи и непроменљиве речи – прилоге и предлоге;
- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- одреди функције и значења падежа;
- препозна основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, апозицију);
- разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;

- доследно примењује правописна правила у писаним радовима (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта);
- успешно пише по диктату (до четири грешке) и самостално тачним реченицама одговора на питања отвореног типа;
- у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени.

Самостално проналази тражене информације у тексту.

Самостално наводи синонине и антонине.

ДОБАР (3)

Књижевност

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и:

- делимично уме да опише свој доживљај;
- самостално одређује књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте;
- уз подстицај одређује неке елементе композиције;
- зна карактеристике народне и ауторске књижевности;
- зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту (персонификација, поређење, ономатопеја и епитет);
- делимично усваја књижевне термине и појмове и понекад учествује у интерпретацији књижевног текста.

У већини случајева чита домаћу лектуру и понекад учествује у интерпретацији.

На часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања.

Језик

Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике, памти их и репродукује, али не учи редовно па греша у примени стечених знања. Ученик делимично уме да:

- разликује променљиве и непроменљиве речи;
- разликује категорије рода и броја;
- одређује падеже речи које имају деклинацију;
- препозна основне реченичне чланове;
- уз помоћ наставника разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола;
- примени правописна правила у писаним радовима (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта);
- пише по диктату (до 6 грешака);
- уме да одговори на питања, али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа);

– правилно изговара гласове и понекад грешу у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани и композицијски утемељени.

Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синонине и антонине.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

Ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и понекад делимично уме да опише свој доживљај.

Понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте.

Уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције.

Разликује народну од ауторске књижевности.

Препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ (персонификација, поређење, оноματοпеја и епитет; песник и лирски субјекат, преповедач и писац; катрен, десетерац и осмерац; порука, особине ликова, вредновање поступака ликова).

У већини случајева не чита домаћу лектуру и ретко учествује у интерпретацији.

На часовима је ретко активан.

Језик

Ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике, делимично их памти и репродукује, али ретко учи па не уме примени стечена знања:

– разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију;

– понекад препознаје основне реченичне чланове;

– уз помоћ разликује глаголска времена;

– прави веће правописне и граматичке грешке;

– потребна је стална помоћ наставника;

– углавном правилно изговара гласове и углавном грешу у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни, али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму.

Понекад уме да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији.

Нема основна књижевнотеоријска знања, а због лошег читања не разуме текст.

Не чита домаћу лектуру и не учествује у интерпретацији.

На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије.

Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван је и незаинтересован.

Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да говори одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму.

Тешко се изражава, а техника читања не задовољава узрасни стандард.

Критеријуми и елементи оцењивања у настави Српског језика и књижевности у 6. разреду

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да :

1) опише свој доживљај

2) самостално уме да одреди књижевни род и врсту

3) анализира елементе композиције (стих, строфа, рима; тема, мотив, време и место радње, заплет и расплет))

4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту

5) потпуно усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст, ономотопеја , епитет, хипербола)

6) потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту (песник и лирски субјекат; приповедач и писац; катрен, дистих, терцет; лирски и епски десетерац и осмерац; врсте риме: парна, обгрљена и укрштена; описна, родољубива и социјална песма, дитирамб, елегија; песма о раду, митолошка, обредна и породична песма; комедија)

7) аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива; пблици казивања: нарација, дескрипција, дијалог и монолог; дидаскалије и реплика)

- 8) критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења
- 9) редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији
- 10) на часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме потпуно самостално да примени стечена знања:

- 1) разликује врсте и подврсте речи (неличне и придевске заменице)
- 2) разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;
- 3) одређује реченичне чланове;
- 4) разликује глаголска времена (аорист, имперфекат, плусквамперфекат) и граматичке категорије глагола
- 5) одређује комуникативну функцију реченица
- 6) разликује начине творбе речи и њима добијене речи
- 7) препознаје фонетске особине језика и гласовне промене
- 8) зна правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, растављање речи на крају реда, писање заменица са предлозима, глаголских облика и облика гласовних промена, као и интерпункцијских знакова – запета, наводници, црта) и доследно их самостално примењује у писаним радовима.
- 9) успешно пише по диктату (до 3 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- 10) У потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно користи различите облике усменог изражавања, препричава са и без сажимања и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити. Самостално проналази тражене информације у тексту. Потпуно самостално и успешно саставља вест, обавештење и кратак извештај, као и да драматизује краћи текст. Потпуно успешно гради деминутиве и аугментативе.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да :

- 1) опише свој доживљај
- 2) углавном самостално уме да одреди књижевни род и врсту
- 3) анализира елементе композиције (стих, строфа, рима; тема, мотив, време и место радње, заплет и расплет)
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности (ауторске приповетке и романа) и уме углавном самостално да их пронађе у конкретном тексту

- 5) углавном усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст, оноματοпеја, хипербола)
- 6) потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту (песник и лирски субјекат; приповедач и писац; катрен, дистих и терцет; лирски и епски десетерац и осмерац; врсте риме- парна, обгрљена и укрштена; описна, родољубива и социјална песма, дитирамб, елегија; породичне, обредне, митолошке и песме о раду; комедија)
- 7) аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, углавном самостално повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива; облици казивања – нарација, дескрипција, дијалог и монолог; дидаскалије и реплика)
- 8) критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, углавном је самосталан и долази до решења
- 9) редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији
- 10) на часовима је активан и учествује у анализи нових текстова, често чита више од оног што је задато и често се служи осталим изворима знања.

Језик

Ученик готово у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном без грешке да примени стечена знања :

- 1) разликује врсте и подврсте речи (неличне и придевске заменице)
- 2) разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;
- 3) одређује реченичне чланове;
- 4) разликује глаголска времена (аорист, имперфекат, плусквамперфекат) и граматичке категорије глагола
- 5) одређује комуникативну функцију реченица
- 6) разликује начине творбе речи и њима добијене речи
- 7) препознаје фонетске особине језика и гласовне промене
- 8) зна правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, растављање речи на крају реда, писање одричних заменица, глаголских облика и облика гласовних промена, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и доследно их самостално примењује у писаним радовима.
- 9) Успешно пише по диктату (до 6 грешака) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- 10) у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно користи различите облике писаног и усменог изражавања, препричава са и без сажимања и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени. Самостално проналази тражене информације у тексту. Углавном

самостално саставља вест, обавештење и краћи извештај. Уме да драматизује краћи текст и углавном успешно гради деминутиве и аугментативе.

ДОБАР (3)

Књижевност

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова):

- 1) делимично уме да опише свој доживљај
- 2) самостално уме да одреди књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте
- 3) уз подстицај одређује неке елементе композиције (строфа, стих, рима; тема, мотив, време и место радње, заплет и расплет)
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности (разлику између ауторске приповетке и романа)
- 5) зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту (персонификација, поређење, оноματοпеја, контраст, епитет, хипербола)
- 6) делимично усваја књижевне термине и појмове (посник и лирски субјекат; приповедач и писац; катрен, дистих и терцет; лирски и епски десетерац и осмерац; врсте риме – парна, обгрљена и укрштена; описна, родољубива и социјална песма, дитирамб, елегија; митолошке, породичне, обредне и песме о раду; комедија)
- 7) понекад учествује у интерпретацији истих
- 8) у већини случајева чита домаћу лектуру и понекад учествује у интерпретацији.
- 9) на часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања

Језик

- 1) Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике (наведене уз оцене 5 и 4)
- 2) памти их и репродукује али не учи редовно, па греша у примени стечених знања
- 3) зна правописна правила и делимично их примењује у писаним радовима.
- 4) делимично успешно пише по диктату (до 9 грешака)
- 5) уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа)
- 6) правилно изговара гласове и понекад греша у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом, користи различите облике усменог изражавања, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту, саставља вест, обавештење и кратак извештај и гради деминутиве и аугментативе.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

- 1) ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова)
- 2) понекад делимично уме да опише свој доживљај
- 3) понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте
- 4) уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције.
- 5) разликује народну од ауторске књижевности

- 6) препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ (персонификација, поређење, оноματοпеја и епитет; песник и лирски субјекат, приповедач и писац; катрен, десетерац и осмерац; порука, особине ликова, вредновање поступака ликова)
- 7) у већини случајева не чита домаћу лектуру и ретко учествује у интерпретацији
- 8) на часовима је ретко активан.

Језик

- 1) ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике (набројане у оценама 5 и 4), делимично их памти и репродукује али ретко учи па не уме примени стечена знања (разликује категорије рода и броја, и некад уз помоћ одреди падеж; понекад препозна основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена)
- 2) прави веће правописне и граматичке грешке
- 3) потребна је стална помоћ наставника.
- 4) углавном правилно изговара гласове и углавном греша у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму.

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији. Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст. Не чита домаћу лектуру и не учествује у интерпретацији. На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије. Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван и незаинтересован. Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму. Тешко се изражава а техника читања не задовољава.

Сумативно (бројчано) оцењивање:

– У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима, две оцене из писмених задатака, најмање једну оцену на усменом одговарању, једну оцену на диктату или правописној вежби

Елементи формативног оцењивања (по правилу у педагошкој евиденцији): усмени одговори, писмене провере до петнаест минута, ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...), домаћи задаци, однос према раду.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа. Задаци су структурирани на основу три нивоа знања (основни, средњи и напредни).

0% – 40% = недовољан (1)

41% – 55% = довољан (2)

56% – 70% = добар (3)

71% – 85% = врло добар (4)

86% – 100% = одличан (5)

Напомена – за полугодишње и годишње тестове, критеријум оцењивања за оцену довољан (2) је од 30% до 55%.

Критеријуми и елементи оцењивања у настави Српског језика и књижевности у 7. разреду

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да :

1) опише свој доживљај

2) самостално уме да одреди књижевни род и врсту

3) анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појаваи сл.)

4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту

5) потпуно усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономотопеја, епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа)

6) потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту

7) аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста,

повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива)

8) критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења

9) редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији

10) на часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме потпуно самостално да примени стечена знања:

- 1) разликује врсте и подврсте речи
- 2) разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;
- 3) одређује реченичне чланове;
- 4) разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола
- 5) одређује комуникативну и предикатску реченицу,
- 6) одређује напоредне односе међу реченичним члановима и независним реченицама
- 7) одређује врсту и службу зависних реченица
- 8) препознаје особине конгруенције
- 9) одређује акценат у речима
- 10) зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 3 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- 11) У потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити. Самостално проналази тражене информације у тексту. Потпуно самостално наводи синонине и антонине.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да :

- 1) опише свој доживљај
- 2) углавном самостално уме да одреди књижевни род и врсту
- 3) анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава и сл.)
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме углавном самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту
- 5) углавном усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст оноματοпеја, епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа)
- 6) потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту
- 7) аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива)
- 8) критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, углавном је самосталан и долази до решења
- 9) редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији

10) на часовима је активан и учествује у анализи нових текстова, честочита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у готово потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном без грешке да примени стечена знања :

- 1) разликује врсте и подврсте речи
- 2) разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;
- 3) одређује реченичне чланове;
- 4) разликује глаголска времена и граматичке категорије глагола
- 5) одређује комуникативну и предикатску реченицу,
- 6) одређује напоредне односе међу реченичним члановима и независним реченицама
- 7) одређује врсту и службу зависних реченица
- 8) препознаје особине конгруенције
- 9) зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 6 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- 10) препознаје акценат у речима
- 11) у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени. Самостално проналази тражене информације у тексту. Самостално наводи

ДОБАР (3)

Књижевност

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова)

- 1) делимично уме да опише свој доживљај
- 2) Самостално уме да одреди књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте
- 3) уз подстицај одређује неке елементе композиције.
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности.
- 5) зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту
- 6) делимично усваја књижевне термине и појмове
- 7) понекад учествује у интерпретацији .
- 8) у већини случајева чита домаћу лектуру и понекад учествује у интерпретацији.
- 9) на часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања

Језик

- 19 Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике (наведене уз оцене 5 и 4)
- 2) памти их и репродукује али не учи редовно, па греши у примени стечена знања

- 3) зна правописна правила и делимично их примењује у писаним радовима.
- 4) делимично успешно пише по диктату (до 9 грешака)
- 5) уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа)
- 6) правилно изговара гласове и понекад греша у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

- 1) ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова)
- 2) понекад делимично уме да опише свој доживљај
- 3) понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и сталнотражи помоћ при одређивању врсте
- 4) уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције.
- 5) разликује народну од ауторске књижевности
- 6) препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ
- 7) у већини случајева чита домаћу лектуру и ретко учествује у интерпретацији
- 8) на часовима је ретко активан.

Језик

- 1) ученик ретко уме да дефинише наставне садржаје из граматике (набројане у оценама 5 и 4), делимично их памти и репродукује али ретко учи па не уме примени стечена знања
- 2) прави веће правописне и граматичке грешке
- 3) потребна је стална помоћ наставника.
- 4) углавном правилно изговара гласове и углавном греша у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији. Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег

читања не разуме текст. Нечита домаћу лектуру и не учествује у интерпретацији. На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије. Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван и незаинтересован. Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму. Тешко се изражава а техника читања не задовољава.

Сумативно (бројчано) оцењивање:

– У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима, две оцене из писмених задатака, најмање једну оцену на усменом одговарању, једну оцену на диктату или правописној вежби

Елементи формативног оцењивања (по правилу у педагошкој евиденцији): усмени одговори, писмене провере до петнаест минута, ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...), домаћи задаци, однос према раду.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа. Задаци су структурирани на основу три нивоа знања (основни, средњи и напредни).

0% – 40% = недовољан (1)

41% – 55% = довољан (2)

56% – 70% = добар (3)

71% – 85% = врло добар (4)

86% – 100% = одличан (5)

Напомена – за полугодишње и годишње тестове, критеријум оцењивања за оцену довољан (2) је од 30% до 55%.

Критеријуми и елементи оцењивања у настави Српског језика и књижевности у 8. разреду

ОДЛИЧАН (5)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и потпуно самостално уме да :

1) опише свој доживљај

- 2) самостално уме да одреди књижевни род и врсту
- 3) анализира елементе композиције (стих, строфа, рима; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појаваи сл.)
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту
- 5) потпуно усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономотеја, епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа, метонимија)
- 6) потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту
- 7) аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива)
- 8) критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, самосталан је и лако долази до решења
- 9) редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији
- 10) на часовима је увек активан и учествује у анализи нових текстова, чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме потпуно самостално да примени стечена знања:

- 1) разликује врсте и подврсте речи
- 2) разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;
- 3) прецизно одређује реченичне чланове;
- 4) разликује глаголске облике и граматичке категорије глагола
- 5) одређује врсту и службу зависних реченица
- 6) објасни настанак и развој српског књижевног језика; разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; именује дијалекте српског језика;
- 7) зна особине гласова српског језика, самостално одређује гласовне промене у речима
- 8) самостално издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;
- 9) самостално и потпуно користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже
- 10) зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 3 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).
- 11) У потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и врло успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, занимљиви, креативни и маштовити. Самостално проналази тражене информације у тексту. Потпуно самостално наводи синонине и антониме.

ВРЛО ДОБАР (4)

Књижевност

Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и углавном самостално уме да :

- 1) опише свој доживљај
- 2) углавном самостално уме да одреди књижевни род и врсту
- 3) анализира елементе композиције (стих, строфа; фабула, поглавље, епизода; чин, сцена, појава и сл.)
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности и уме углавном самостално да их пронађе и докаже у конкретном тексту
- 5) углавном усваја стилске фигуре, препознаје их у тексту и уме да их користи у усменом и писменом изражавању (персонификација, поређење, контраст ономотопеја, епитет, метафора, симбол, словенска антитеза, хипербола, апострофа, метонимија)
- 6) потпуно усваја књижевне термине и појмове и препознаје их у тексту
- 7) аргументовано брани постављене тезе током интерпретације књижевног текста, повезује и примењује стечена знања на новим текстовима (тема, порука, главни и споредни мотиви, особине ликова, вредновање поступака ликова, узрочно-последично низање мотива)
- 8) критички се осврће на прочитани текст, има развијене способности да процењује, углавном је самосталан и долази до решења
- 9) редовно чита домаћу лектуру и учествује у интерпретацији
- 10) на часовима је активан и учествује у анализи нових текстова, често чита више од оног што је задато и служи се осталим изворима знања.

Језик

Ученик у готово потпуности са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да уме углавном без грешке да примени стечена знања

- 1) разликује врсте и подврсте речи
- 2) разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију, функције и значења падежа;
- 3) прецизно одређује реченичне чланове;
- 4) разликује глаголске облике и граматичке категорије глагола
- 5) одређује врсту и службу зависних реченица
- 6) објасни настанак и развој српског књижевног језика; разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; именује дијалекте српског језика;
- 7) зна особине гласова српског језика, одређује гласовне промене у речима
- 8) издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;
- 9) користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже
- 10) зна правописна правила и доследно их самостално примењује у писаним радовима. Успешно пише по диктату (до 6 грешке) и уме самостално да тачним реченицама одговори на питања (питања отвореног типа).

11) у потпуности правилно изговара гласове и наглашава речи, интонира реченицу и разговетно чита наглас.

Језичка култура

Говорну поруку изговара потпуном и правилном реченицом и успешно самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и углавном показује логичну и емоционалну изражајност у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени. Самостално проналази тражене информације у тексту. Самостално наводи

ДОБАР (3)

Књижевност

Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова)

- 1) делимично уме да опише свој доживљај
- 2) Самостално уме да одреди књижевни род и тражи помоћ при одређивању врсте
- 3) уз подстицај одређује неке елементе композиције.
- 4) зна карактеристике народне и ауторске књижевности.
- 5) зна дефиниције стилских фигура, уз помоћ наставника или вршњака препознаје их у тексту
- 6) делимично усваја књижевне термине и појмове
- 7) понекад учествује у интерпретацији .
- 8) у већини случајева чита домаћу лектуру и понекад учествује у интерпретацији.
- 9) на часовима је каткад активан и ретко користи додатне изворе знања

Језик

- 1) Ученик уме да дефинише наставне садржаје из граматике (наведене уз оцене 5 и 4)
- 2) памти их и репродукује али не учи редовно, па греши у примени стечена знања
- 3) зна правописна правила и делимично их примењује у писаним радовима.
- 4) делимично успешно пише по диктату (до 9 грешака)
- 5) уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа)
- 6) правилно изговара гласове и понекад греши у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту и наводи синониме и антониме.

ДОВОЉАН (2)

Књижевност

- 1) ученик лоше чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова)
- 2) понекад делимично уме да опише свој доживљај

- 3) понекад уз помоћ уме да одреди књижевни род и стално тражи помоћ при одређивању врсте
- 4) уз подстицај ретко одређује неке елементе композиције.
- 5) разликује народну од ауторске књижевности
- 6) препознаје неке књижевнотеоријске појмове уз подстицај и помоћ
- 7) у већини случајева не чита домаћу лектуру и ретко учествује у интерпретацији
- 8) на часовима је ретко активан.

Језик

- 1) ученик ретко уме дефинише наставне садржаје из граматике (набројане у оценама 5 и 4), делимично их памти и репродукује али ретко учи па не уме примени стечена знања
- 2) прави веће правописне и граматичке грешке
- 3) потребна је стална помоћ наставника.
- 4) углавном правилно изговара гласове и углавном греша у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

Ретко успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму

НЕДОВОЉАН (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији. Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст. Не чита домаћу лектуру и не учествује у интерпретацији. На часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије. Нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван и незаинтересован. Не прихвата помоћ ни савете наставника.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела). Писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму. Тешко се изражава а техника читања не задовољава.

Сумативно (бројчано) оцењивање:

– У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима, две оцене из писмених задатака, најмање једну оцену на усменом одговарању, једну оцену на диктату или правописној вежби

Елементи формативног оцењивања (по правилу у педагошкој евиденцији): усмени одговори, писмене провере до петнаест минута, ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...), домаћи задаци, однос према раду.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа. Задаци су структурирани на основу три нивоа знања (основни, средњи и напредни).

0% – 40% = недовољан (1)

41% – 55% = довољан (2)

56% – 70% = добар (3)

71% – 85% = врло добар (4)

86% – 100% = одличан (5)

Напомена – за полугодишње и годишње тестове, критеријум оцењивања за оцену довољан (2) је од 30% до 55%.

Резултат иницијалног и завршног теста не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања учника.

Критеријуме за оцењивање ученика предлажу професорице Српског језика и књижевности: Зорана Ловрић Јухас, Нера Рикић, Данијела Шакота, Данијела Глигорић, Тијана Марјановић и Ранка Грковић.

Председница Актива Српског језика и књижевности, Ранка Грковић